

Otthont adni a táncművészetnek

■ BESZÉLGETÉS TÖRÖK JOLÁNNAL ■

2001 tavaszán hozták nyilvánosságra a döntést: megalakult a Nemzeti Táncszínház, a Magyar Színház kamaraszínházaként működött Várszínházat a szükséges átalakítások után megkapják a táncosok. Bár szakmai körökben tapasztalható volt némi fanyalgás is – tudniillik az amúgy is nehezen megszerezhető támogatások rendszerében egy újabb játszóhely üzemben tartása csak rontja az anyagi gondokkal küzdő műhelyek életéselyeit –, a december 1-jén és 2-án lezajlott „színházszentelő” táncgálakon felsorakozott a magyarországi táncművészet valamennyi jelentős irányzatának színe-java, ékes bizonyosságául annak, hogy a szakma valóban örömmel fogadja az intézmény megszületését.

A Nemzeti Táncszínház ügyvezető igazgatója, Török Jolán tizenöt évi hivatásos előadóművészi működés után, 1980-ban lett a Magyar Táncművészek Szövetségének munkatársa. Ugyan- ebben az évben alakult meg Galambos Tibor művészeti vezetésével a Táncforum, ahol ügyvezetői feladatot kapott.

Török Jolán

– Mikor fogalmazódott meg először, hogy önálló táncszínházra van szükség?

– Ha belelapoznánk a Táncszövetség régi irataiba, azt tapasztalnánk, hogy a megalakulás, az ötvenes évek közepe óta nem telt el év, hogy valamilyen levélben vagy dokumentumban ne szerepelt volna: a szakmának kőszínházra van szüksége.

– Az elmúlt években többféle hír röppent fel arról, melyik színházban találnak otthonra a

táncművészet képviselői. Melyek a közelmúlt leginkább sikerrel kecsegtető kísérletei?

– Amikor a Thália Színház felújítása elkezdődött, Megyeri Lászlóval közösen pályáztunk olyan koncepcióval, amelyben a befogadott produkciók nagyobb része táncelőadás lett volna. Sajnos a szakma nem lépett fel egységesen, így a minden táncos műfajnak otthont biztosító elképzelés nem tudott megvalósulni.

– Felmerült az is, hogy a Magyar Színház Hevesi Sándor téri épülete lesz a táncszínház...

– Amikor egyértelművé vált, hogy a Thália Színházzal az együttműködés nem jön létre, egyre több fellépést szerveztünk az akkori Nemzetiben, a mostani Magyar Színházban. Tudni lehetett, hogy – ha változó helyszíneken is – épül az új Nemzeti Színház, és kulturális körökben szóba került: ha felépül, a táncszakma megkapja a Hevesi Sándor téri épületet. De – mint közismert – más döntés született. A kulturális kormányzat illetékesei megkérdezték bennünket: el tudnánk-e fogadni a Várszínházat. Szövetségünk vezetősége úgy döntött, hogy el tudjuk fogadni, ha a színházterem és a refektórium mellett nyári játszóhelynek megkapjuk a várudvart is. Itt 2002 júniusára egy tizenkét-szer tizenkét méteres színpadnak kell felépülnie úgy, hogy a nézőtér és a színpad szükség esetén befedhető legyen, tehát eső miatt ne maradjon el előadás. Nyáron ezen a helyen tudjuk játszani a nagy teret, nagy díszletet igénylő darabokat.

– Miért nem sikerült ilyen hosszú ideig megfelelő megoldást találni?

– Színházat senkitől senki nem akart elvenni. Most a struktúrában változás történt: a Nemzetiből Magyar Színház lett. A kamaraszínházukat elvették ugyan, de a főépületükön belül megcsinálhatták a stúdiójukat.

– Július 6-a, a táncszínház hivatalos megalakulása óta terjed az a hír, hogy a táncosok csak átmenetileg kapták meg a Várszínházat, mert ha a Sándor-palota körül kormányzati negyed alakul ki, visszaveszik. Van alapja a híresztelésnek?

– Természetesen én is hallottam erről, és utána is jártam. Nincs erről szó. A kulturális minisztériumban megnyugtattak: nem fektettek volna a színházba ennyi pénzt, ha később el akarnák venni.

– Ezt a színházat a valamikori ferences, majd karmelita kolostor templomából építette II. József azért, hogy a királyi vár és a közeli kormányépületek hivatalnokai igényes szórakozást találjanak. Ezek szerint remélhetjük, hogy a hagyományok e tekintetben is újjászületnek? Milyen kínálatot várja majd a közönséget a Nemzeti Táncszínház?

– A Táncszövetség hosszú évtizedeken át lobbizott ezért az épületért. Huszonegy hivatásos társulat tagja a szövetségnek, elsősorban ők fognak a színházban fellépni. A szövetségi tagság a szakmai színvonal garanciája. Van művészeti tanácsunk, tagjai: Bozsik Yvette, Kiss János és Novák Ferenc. Először az együttesek ismert repertoárjáról kértünk ajánlatokat, de mindenki előtt – szövetségi tagságtól függetlenül – nyitva az ajtó, legyen az most alakuló együttes vagy önálló előadó. Az egyetlen komoly követelmény egy új

vagy általunk nem ismert művel kapcsolatban az, hogy szinopszist, zenei anyagot és ha van, videofelvételt kell előzetesen beadni, hogy a művészeti tanács véleményét formálhasson. Ha a tanács elfogadja, a darab műsorra kerül.

– Kész darab játszásánál csak honoráriumot kell fizetni. Új mű bemutatása azonban több pénzbe kerül. A Nemzeti Táncszínház képes premiereket is finanszírozni?

– Igen. Pályázatokat írunk ki, és a jelentkezők műveiből szeretnénk saját repertoárunkat kialakítani. Olyan darabokból, amelyeknek a technikai megoldásai, a díszletei ide készülnek. Már hónapokkal ezelőtt kiírtuk az első pályázatot, a beadási határideje december 1-je volt. Két színházi, egy refektórium és egy gyerekeknek szóló darabot készülünk az évad során bemutatni. Ez azt jelenti, hogy márciustól júniusig mindegyik hónapra jut egy premier.

– Az összes kiadást képes fedezni az állami támogatás?

– Nem. Minden lehetséges bevételre szükségünk van. A színházterembe kétszázharmincan férnek be. A jegybevétel – a viszonylag olcsó jegyárak miatt – a felépő együttesek költségeit sem tudja fedezni. Üzleti tervünkben külön keret van arra, hogy a jegybevételt akkora összegre egészítsük ki, amennyibe az elkészült produkció került. Rendszeresen pályázunk. Központi költségvetési intézményként a Nemzeti Kulturális Alapprogramhoz nem nyújthatunk be pályázatot, de pályázunk a Fővárosnál, turisztikai forrásokból, és megkeresünk cégeket is. Ha ez a Táncforum keretében sikerült, miért ne sikerülne ilyen infrastrukturális háttérrel is?

– Decemberben majdnem mindennap volt előadás a színházban. Az új év viszont több mint kéthetes szünettel kezdődik. Hogyan oszlanak meg a játéknapok a továbbiakban?

– Gyakorlatilag minden napra tervezzük előadást, de már látjuk, ezt ekkora műszaki személyzettel nem tudjuk megvalósítani. A befogadó színházba minden nap más együttes érkezik, a munka reggel nyolctól este tízig megállás nélkül folyik. Vállaltuk, hogy teljesítjük a kötelező előadásszámot, de ehhez vagy a műszaki dolgozók létszámát, vagy a túlórákat növelnünk kell.

– Meddig van készen a műsoruk?

– Február végéig. Ha a művészeti tanács elbírálja a beérkezett pályázatokat és jelentkezéseket, összeállítjuk a műsort június végéig. Azt már tudjuk, hogy április 21-e és 29-e között itt rendezzük meg a második táncvilágfesztivált, és június közepén Győrbe költözünk az országos tánc találkozóra.

– A színházépületben több játszóhely és egyéb művészeti esemény rendezésére alkalmas helyiség van. Gondolom, mindegyikhez valamilyen elképzelés társul.

Schiller Kata felvételei

A kiállítóterem

– Az aulában működik a Premier Galéria. A táncelőadásokon mindig jelen van a képzőművészet is, azt mondhatjuk: állandó társunk. Az a célunk, hogy a színházlátogató már a belépéskor művészi miliőben érezze magát. A hely és a viszonylag tágas tér kínálja a lehetőséget: a képzőművészeti kiállításokat rendszeresen táncprodukcióval lehetne megnyitni. A galéria melletti folyosón fotókiállítás nyílt *Mozgásban – Jelenkori fotógaléria a Nemzeti Táncszínházban* címmel. Azt tervezzük, hogy itt állandóan fotókiállítás lesz mindig változó anyaggal. A büfénket családias hangulatú találkozóhelyként szeretnénk működtetni, ahol lehet könyvbemutatókat, beszélgetéseket szervezni. A spontán eseményeket is szívesen fogadjuk, volt olyan előadás, amikor éjjel egy óráig maradtak a vendégek – köztük természetesen sok ismerős, barát –, akik a fellépő művészekkel beszélgettek. A refektórium nyolcvan–száz férőhelyes kamaraterem, kitűnő helyük lesz itt az alternatív előadásoknak. A várudvarban, a nyári színpadon az első előadást július közepére tervezzük (ekkorra reméljük, hogy elké-

szül a nézőtér, a színpad és a technika), és szeretnénk folyamatosan játszani augusztus végéig. Természetesen számítunk a turistaforgalomra, de emiatt nem kell feltétlenül a szórakoztató műfajnak vagy a folklórnak dominálnia. Régóta tapasztalom, hogy a klasszikus és a modern balett egyformán kelendő árucikk a szórakozásra vágyó külföldiek körében. Turisztikai szakemberek tanácsára a műsorszerkesztésnél figyelünk arra, hogy a hét azonos napjain mindig hasonló műfajú programot kínáljunk.

– A tárgyi feltételek itt adottak, de nem kis feladat a színházat egész évben majd' mindennap megtölteni étellel. Jut emellett energia és kapacitás a külföldi kapcsolatok ápolására is?

– Nagyon szeretnénk rendszeresen külföldi együtteseket fogadni. Ezt a közönség és a szakma egyaránt igényli. De a legfontosabb az, hogy minden magyar táncművész valóban otthonának érezze ezt az épületet.

AZ INTERJÚT KÉSZÍTETTE:
KUTSZEI CSABA